

Summer Outlook: ook in het voorjaar al waakzaamheid nodig voor onverwachte schommelingen in zonneproductie

- Door de sterke toename van de capaciteit aan zonne-energie is de kans op overproductie van elektriciteit sinds vorig jaar op zonnige dagen met weinig verbruik toegenomen
- Elia ziet nu ook al uitdagingen in het voorjaar, wanneer er onverwacht veel zon zou zijn en weinig verbruik
- In eerste instantie is het aan de marktpartijen (BRP's) om het evenwicht tussen aanbod en vraag van elektriciteit te verzekeren. Negatieve prijzen op de onbalansmarkt zullen voorkomen
- Indien de marktpartijen er niet in slagen om het evenwicht te bewaren, dan beschikt Elia over een aantal technische tools en marktmechanismen om zelf in te grijpen indien nodig
- De verdere uitrol van flexibiliteit blijft absoluut noodzakelijk om het systeem te ondersteunen en zo verbruik te stimuleren of productie te beperken wanneer dat nodig is.

BRUSSEL | Voor het tweede jaar op rij bestaat de kans dat ons energiesysteem de volgende maanden op dagen met veel hernieuwbare energie en weinig verbruik onder druk zal staan. Dat blijkt uit de publicatie van de zomeroutlook waarin Elia de exportnoden voor de volgende maanden in kaart brengt. Er is op de Belgische daken ongeveer 11,4 GW aan zonnepanelen geïnstalleerd. Dat is 4 GW meer dan twee jaar geleden en 1,4 GW meer dan vorig jaar. Dat kan op zonnige dagen met weinig verbruik voor overschotten van stroom zorgen. De markt kreeg deze informatie zodat zij zich voldoende kunnen voorbereiden. Elia roept hen op om waakzaam te zijn. Meer flexibiliteit, waarbij we ons verbruik aanpassen aan momenten waarop er veel (goedkope) energie beschikbaar is blijft dringend noodzakelijk.

Een risico van stabiliteit van het net, niet van bevoorrading

In de zomeroutlook duikt het probleem van incompressibiliteit of overproductie op. Dat betekent dat de productie van elektriciteit veel hoger is dan de vraag en we grote overschotten van elektriciteit zien. Het fenomeen kan zich voordoen wanneer er een verkeerde inschatting is gebeurd van de weersomstandigheden (en dus de

beschikbaarheid van hernieuwbare energie), maar ook wanneer er weinig verbruik is en heel veel productie (vooral in de zomer tijdens weekend- en feestdagen). Vorig jaar was waakzaamheid vooral nodig tijdens de zomer, dit jaar is dat ook al het geval in het voorjaar. Belangrijkste reden is de stijging van geïnstalleerde capaciteit van zonnepanelen. Op dit moment hebben we in België 11,4 GW aan zonnepanelen geïnstalleerd, het merendeel daarvan ligt decentraal verspreid. Op piekmomenten, afhankelijk van de oriëntatie en andere technische beperkingen kunnen deze tot 9 GW stroom produceren. De kleinste afwijking van de weersvoorspellingen heeft daardoor meteen een grote impact op het evenwicht tussen vraag en aanbod. Dit kan voor negatieve prijzen zorgen en wanneer het onevenwicht langer blijft duren kan dit een frequentiestijging tot gevolg hebben in België en de ons omringende landen. Dit heeft een effect op het hele Europese systeem en moet dus vermeden worden.

De markt speelt eerst zijn rol

In eerste instantie is het aan de marktpartijen om voor het evenwicht tussen vraag en aanbod te zorgen. Elia voorziet hen van alle nodige informatie om zich voor te bereiden. Deze zomeroutlook geeft hen een eerste zicht op de uitdagingen. Elia volgt de situatie nauwgezet op en wanneer er meer actuele en relevante informatie beschikbaar is wordt dit meteen met hen gedeeld (via market messages en waarschuwingen). Op de onevenwichtsmarkt verwachten we ook periodes met (sterke) negatieve prijzen. Marktpartijen worden dan vergoed om productie af te schakelen of verbruik te activeren.

Daarna kan Elia ingrijpen indien nodig

Wanneer het evenwicht niet door de marktpartijen zelf kan hersteld worden, kan Elia tussenkomen door allerlei door de markt aangeboden klassieke flexibiliteitsproducten in te schakelen, waaronder ook de offshore windparken. In tweede instantie kan Elia de hulp inroepen van transmissienetbeheerders in het buitenland. In uitzonderlijke omstandigheden zou Elia kunnen overgaan tot de afschakeling van de grotere zonneparken of windparken op land, ook diegene die op de netten van de Belgische distributienetbeheerders zijn aangesloten (maar niet van residentiële klanten).

Flexibiliteit als dringende oplossing op termijn

Incompressibiliteit zal in de toekomst steeds vaker voorkomen. Het is daarom belangrijk om voldoende flexibiliteit in het systeem te activeren. Dat zal ons helpen om plotse fenomenen op te vangen (wanneer bijvoorbeeld weersvoorspellingen fout zitten) maar ook om met periodes van weinig verbruik en veel hernieuwbare productie (momenteel vooral op zonnige dagen tijdens de lente en de zomer) om te gaan. Door ons verbruik af te stemmen op

het moment waarop er veel (goedkope) hernieuwbare energie beschikbaar is, wint niet alleen het systeem maar vooral ook de consument.

Zo beloont een dynamisch contract bijvoorbeeld consumenten die hun verbruik aanpassen aan de beschikbaarheid van (goedkope) hernieuwbare energie, maar ook het aansturen van zonnepanelen op dergelijke momenten kan opportuniteiten bieden. Daarnaast ziet Elia nieuwe producten van leveranciers en flexibiliteitsaanbieders op de markt verschijnen, die gedecentraliseerde flexibiliteit activeren door consumentengedrag te beïnvloeden. Zo is het al mogelijk om een wagen goedkoper op te laden in periodes van veel hernieuwbare energie. Denemarken werkt zelfs aan een systeem waarbij elk apparaat met een elektriciteitsmeter, zoals een EV-lader, zijn eigen elektriciteitsleverancier kan hebben (de zogenaamde supply split). Om deze ontwikkelingen verder te ondersteunen en te faciliteren, zal Elia nauw blijven samenwerken met distributienetbeheerders, leveranciers, regelgevers, sectororganisaties en overheden om bestaande barrières weg te werken en een efficiënt marktontwerp te implementeren.

"De energietransitie en de ontwikkeling van zonne-energie is op zich goed nieuws. Voor onze energie onafhankelijkheid en het klimaat. Het stelt ons systeem wel voor een aantal uitdagingen. Zowel op vlak van netcapaciteit en netstabiliteit. Ook deze uitdagingen kennen oplossingen, maar dan moeten we dringend meer flexibiliteit in het systeem mogelijk maken en valoriseren. Op die manier zal zowel het net als de consument er wel bij varen."

James Matthys-Donnadieu, Chief Customers, Markets & System Officer

Over Elia Group

Een Europese top 5 speler

Elia Group is een belangrijke speler in elektriciteitstransmissie. We zorgen dat productie en verbruik op elk moment in balans zijn. Zo voorzien we 30 miljoen eindgebruikers van elektriciteit. Met filialen in België (Elia) en het noorden en oosten van Duitsland (50Hertz) beheren we 19.460,5 km aan hoogspanningsverbindingen. Elia Group behoort daarmee tot de Europese top 5. Met een betrouwbaarheidsgraad van 99,99% geven we de samenleving een robuust elektriciteitsnet, wat belangrijk is voor de socio-economische welvaart. We willen ook een katalysator zijn voor een geslaagde energietransitie naar een betrouwbaar, duurzaam én betaalbaar energiesysteem.

Wij maken de energietransitie waar

Door de uitbouw van internationale hoogspanningsverbindingen en het integreren van steeds grotere hoeveelheden hernieuwbare energieproductie, stimuleren we zowel de integratie van de Europese energiemarkt als de decarbonisering van onze samenleving. Tegelijk optimaliseren we voortdurend onze operationele systemen en ontwikkelen wij nieuwe marktproducten zodat nieuwe technologieën en marktpartijen toegang krijgen tot ons net. Elia Group versnelt zo de energietransitie.

In het belang van de samenleving

Als centrale speler in het energiesysteem handelt Elia Group in het belang van de samenleving. We spelen in op de snelle toename van hernieuwbare energiebronnen door ons transmissienet voortdurend aan te passen. We zorgen er ook voor dat onze investeringen op tijd en binnen het budget worden uitgevoerd en met een maximale focus op veiligheid. Bij de realisatie van onze projecten gaan we voor een proactief stakeholdermanagement, waarbij we heel vroeg in het ontwikkelingsproces en met alle betrokkenen wederzijdse communicatie opstarten. We stellen onze expertise ook ten dienste van verschillende spelers in de sector om het energiesysteem van de toekomst uit te bouwen.

Internationaal georiënteerd

Naast activiteiten als transmissienet beheerder leveren we ook consultingdiensten aan internationale klanten via onze dochteronderneming Elia Grid International (EGI). De afgelopen jaren heeft Elia Group enkele nieuwe niet-gereguleerde activiteiten opgezet, waaronder re.alto en Windgrid. re.alto is de eerste Europese marktplaats voor de uitwisseling van energiegegevens via gestandaardiseerde energie-API's. Met Windgrid, een dochteronderneming, breiden we onze overzeese activiteiten verder uit en dragen we bij aan de ontwikkeling van offshore elektriciteitsnetten binnen en buiten Europa.

De juridische entiteit Elia Group is een beursgenoteerde onderneming waarvan de belangrijkste referentie-aandeelhouder de gemeentelijke holding Publi-T is.

eliagroup.eu

